

Звіт

УКРАЇНСЬКОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ЦЕНТРУ ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

*Найкращі рішення
для демократії!*

КОМАНДА УНЦПД

ЗМІСТ

1	Вступне слово	5
2	Формуємо демократичні рішення для сталого розвитку громадянського суспільства	8
3	Ключові результати	11
4	Стратегічні напрямки роботи у 2025 році	12
	4.1 Напрямок «Посилення механізмів місцевої демократії»	12
	Проект «Запровадження інструментів громадської участі через впровадження ЗУ «Про народовладдя на рівні місцевого самоврядування».....	12
	Проект «Запровадження інструментів місцевої демократії в Тернопільській, Чортківській, Озернянській територіальних громадах, шляхом ухвалення статуту територіальної громади».....	14
	Проект «Зміцнення місцевої демократії та інклюзивної участі жителів у процесі вироблення владних рішень на рівні громад і регіонів Півдня та Сходу України».....	15
	Проект «Запровадження шкільного громадського бюджету як дієвої освітньої моделі інтеграції дітей у шкільне середовище та інституційної підтримки освіти».....	16
	4.2 Напрямок «Розвиток громадянського суспільства України»	16
	Проект «Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства України».....	17
	Проект «Барометр ОГС: покращення процесів надання гуманітарної допомоги».....	19
	Адвокація змін у сфері гуманітарної допомоги: ключові результати.....	20
	Проект «Краще законодавство для реєстрації і діяльності громадських організацій».....	20
	Проект «Індекс сталості організацій громадянського суспільства в Україні».....	23
	Проект «Посилення аналітичної спроможності у сфері досліджень громадянського суспільства».....	24
	4.3 Напрямок «Стійкість та згуртованість українського суспільства»	26
	Проект «Національна платформа стійкості та згуртованості».....	26
5	Ключові комунікаційні результати	29
6	Фінансові показники	30
7	Партнери організації	31

СКОРОЧЕННЯ

АС ГД	Автоматизована система реєстрації гуманітарної допомоги
БО	благодійна організація
БФ	благодійний фонд
ВПО	внутрішньо переміщена особа
ГО	громадська організація/об'єднання
ЄДР	Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
ЄС	Європейський Союз
КМДА	Київська міська державна адміністрація
КМУ	Кабінет міністрів України
Мінрегіон	Міністерство розвитку громад та територій України
НАДС	Національне агентство України з питань державної служби
Нацплатформа	Національна платформа стійкості та згуртованості
ОГС	організації громадянського суспільства
УНЦПД	Український незалежний центр політичних досліджень

1. ВСТУПНЕ СЛОВО

**ПОПРИ ВИКЛИКИ НАМ ВДАЛОСЯ
НЕСТИ НАШУ МІСІЮ –
НЕЗВОРОТНІСТЬ ДЕМОКРАТИЧНИХ
ПЕРЕТВОРЕНЬ В УКРАЇНІ**

2025 рік вкотре перевінив наше суспільство на стійкість та витривалість. Умови для нашої роботи було складно назвати сприятливими: постійний терор росії зі спробою знищити нашу енергетичну систему, атаки на цивільні об'єкти, просування на фронті та залучення ще більшої кількості людей на захист країни, корупційні скандали й спроби обмежити антикорупційні органи, політичні перестановки та, без перебільшення, початок трансформації світового порядку.

Усе це так чи інакше повпливало і на громадянське суспільство. До складнощів війни додався удар по фінансовій спроможності більшості організацій, а саме закриття USAID і безпрецедентне, майже повне скорочення його програм в Україні. Попри те, що і наша діяльність значною мірою відбувалася за підтримки народу США, УНЦПД мобілізував всі зусилля для відновлення своєї сталості та збереження команди. Ми продовжили моніторити законодавство, брати участь в робочих групах, надавати консультації ОГС. Фандрейзинг став нашою щоденною рутинною.

Не дивлячись на ці зміни, ми продовжили працювати в традиційних для себе напрямках. Пріоритетами залишалися розвиток інструментів місцевої демократії, запровадження практик доброго врядування на рівні місцевого самоврядування, удосконалення правового середовища для ОГС, підтримка громадянського суспільства, євроінтеграційні процеси та робота з громадами в умовах війни.

Одним із центральних напрямів діяльності УНЦПД є адвокація сприятливої державної політики для розвитку громадянського суспільства. Упродовж 2025 року наша команда спільно з партнерами підготувала і проадвокатувала ухвалення 3 законів та 5 рішень КМУ.

Зокрема, експерти УНЦПД брали участь у підготовці та адвокації Плану заходів на 2025–2026 роки з реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства (Розпорядження КМУ №246), що включає 91 захід для міністерств, обласних державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

Також УНЦПД долучився до напрацювання Дорожньої карти з функціонування демократичних інституцій та Дорожньої карти з питань верховенства права (Розпорядження КМУ №475), у межах яких було запропоновано й відстояно 38 заходів, спрямованих на створення сприятливого середовища для діяльності ОГС.

Важливою частиною роботи залишалася експертна та консультативна підтримка сектору. Упродовж року експерти УНЦПД надали понад 120 безоплатних правових консультацій представникам громадянського суспільства, здійснювали системний моніторинг і аналіз законодавчих змін, що впливають на діяльність ОГС. Загалом було підготовлено 17 аналітичних матеріалів, які стали практичним інструментом для розуміння актуальних регуляторних змін, оцінки їхнього впливу та ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.

Наша діяльність була відзначена Департаментом суспільних комунікацій КМДА – УНЦПД увійшов до списку переможців премії «ТОП-100». Ця відзнака підтверджує, що аналітична,

адвокаційна та просвітницька робота нашої команди має реальний вплив на розвиток партнерства між владою та громадою, посилення демократії й підтримку інституцій громадянського суспільства.

Я вдячна кожному члену команди, який не покинув організацію у складні часи та допомагав шукати ресурси для продовження нашої роботи. Завдяки такій мобілізації та зібраності нам вдалось не тільки зберегти те, що ми мали, але й масштабувати інші напрямки, як от розвиток механізмів громадської участі. Це вкотре підтвердило, що інвестиція організації в команду та її розвиток, розбудову внутрішньої культури й екологічного середовища є важливою частиною успіху.

Ми вдячні нашим партнерам та донорам за підтримку і довіру до нашої діяльності.

Безмежна подяка нашим захисникам і захисницям, які ціною власного життя боронять країну і дають можливість нам працювати далі.

Тільки з вірою у власні сили, знання і взаємопідтримку ми зможемо вистояти у ці часи нестабільності та суцільних криз, щоб крізь них нести нашу місію – незворотність демократичних перетворень в Україні.

ВАЛЕРІЯ СКВОРЦОВА,
виконавча директорка

2. ФОРМУЄМО ДЕМОКРАТИЧНІ РІШЕННЯ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Український незалежний центр політичних досліджень – це команда експертів, яка понад три десятиліття працює на перетині аналітики, публічної політики та громадянської участі.

Заснований як ініціатива студентів, що творили «Революцію на Граніті», наш центр з часом перетворився на одну з дієвих українських інституцій, що системно працює для розвитку демократії, належного врядування, реалізації політичних прав і громадянських свобод.

Сьогодні УНЦПД – неурядовий позапартійний аналітичний центр, який поєднує дослідження, адвокацію та підтримку організаціям громадянського суспільства. Ми працюємо над розвитком інструментів участі, посиленням спроможності ОГС, удосконаленням правового середовища, євроінтеграційними процесами та зміцненням стійкості та згуртованості суспільства в умовах війни.

Наш підхід базується на аналітиці, довгостроковому баченні та діалозі. Саме це дозволяє перетворювати експертні напрацювання на рішення, які працюють для громад, інституцій і країни загалом. Саме тому наше гасло – «Найкращі рішення для демократії!».

[ви]стоїмо

МИ ПРАЦЮЄМО ЗА ТАКИМИ ПРІОРИТЕТНИМИ НАПРЯМКАМИ:

- підтримка громадянського суспільства;
- розвиток механізмів громадської участі, представницької та прямої демократії на національному і місцевому рівнях;
- гарантування прав національних меншин, корінних народів та антидискримінаційна політика;
- розвиток діалогу задля суспільної консолідації;
- дослідження трансформацій політичних систем у нових демократіях, розвиток партійної, електоральної політики та парламентаризму;
- зміцнення потенціалу національної безпеки та підтримка безпечності суспільного середовища, протидія викликам, що постають внаслідок збройної агресії росії;
- промоція європейської та євроатлантичної інтеграції;
- суспільна стійкість та соціальна згуртованість.

НАШІ КЛЮЧОВІ ІНСТРУМЕНТИ:

- аналіз законодавства, польові дослідження громадської думки (організація та проведення фокус-груп, експертних опитувань, глибинних інтерв'ю);
- підготовка моніторингових звітів щодо соціально-політичних процесів;
- розробка проєктів рішень державної політики;
- адвокатування;
- створення комунікаційних майданчиків (круглих столів, конференцій, вебінарів, пресзаходів, надання коментарів для медіа);
- просвітництво (тренінги, семінари, лекції);
- інформування та консультації для зацікавлених сторін;
- консультації щодо законодавства та допомога в реєстрації громадських організацій.

Сильна сторона нашої організації – це команда, яка глибоко розуміє законодавчі й суспільно-політичні процеси та вміє працювати з ними в умовах викликів, перетворюючи знання на дієві рішення.

Валерія Скворцова,
виконавча директорка

Світлана Конончук,
політична аналітикиня, виконавча директорка організації у 2015-2023 роках, член загальних зборів

Юлія Тищенко,
керівниця Програми підтримки демократичних перетворень, член загальних зборів

Максим Лациба,
керівник Програми розвитку громадянського суспільства, член загальних зборів

Юлія Панура,
аналітикиня, експертка з питань оподаткування ОГС та благодійної діяльності

Максим Лукінюк,
координатор проєктів, експерт з розвитку механізмів громадської участі

Дмитро Япрах,
консультант з правового забезпечення свободи об'єднання

Дмитро Мазурок,
координатор проєкту «Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства»

Ярина Походай,
аналітикиня, консультантка з моніторингу законодавства

Оксана Ващук-Огданська,
експертка у сфері доступу до публічної інформації

Володимир Феськов,
консультант проєкту «Зміцнення місцевої демократії та інклюзивної участі жителів у процесі вироблення владних рішень на рівні громад і регіонів Півдня та Сходу України»

Анна Дзюба,
асистентка проєктів

Іван Вартовник,
координатор проєкту «Національна платформа стійкості та згуртованості»

Оксана Івасів,
координаторка регіональної мережі «Національної платформи стійкості та згуртованості»

Ольга Коваленко,
менеджерка проєктів

Анна Іщук,
асистентка проєкту «Національна платформа стійкості та згуртованості»

Світлана Горобчишина,
аналітикиня

Ірина Яковенко,
комунікаційниця організації

Олександр Радчук,
SMM-спеціаліст проєкту «Національна платформа стійкості та згуртованості»

Тетяна Мосенцева,
спеціалістка з комунікацій проєкту «Національна платформа стійкості та згуртованості»

Єлизавета Домжалова,
фінансова менеджерка

Наталія Гальчинська,
головна бухгалтерка

Юлія Духович,
асистентка фінансового відділу

ПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ:

Артем Миргородський,
голова Правління

Наталя Боржеллі,
член Правління

Наталя Міріманова,
член Правління

Айдер Халілов,
член Правління

Олексій Їжак,
член Правління

Ми також вдячні всім, хто працював в УНЦПД упродовж цих років. Ми цінуємо ваш внесок в роботу та розвиток організації!

3. КЛЮЧОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

У 2025 році команда УНЦПД працювала в умовах тривалої повномасштабної війни, економічних викликів і хвиль вимушеного переміщення. Водночас ми зосереджувалися не лише на реагуванні на кризові обставини, а й на розбудові стійких демократичних інституцій.

Упродовж року ми поєднували аналітичну й адвокаційну діяльність, експертну підтримку та практичну допомогу організаціям, територіальним громадам і громадянам: від підготовки стратегічних рекомендацій і досліджень до щоденної підтримки через гарячу лінію правової допомоги.

Результати нашої команди підтверджують, що навіть у часи невизначеності, системна та професійна робота здатна створювати реальні зміни.

10 ПРОЄКТІВ ЗА НАПРЯМАМИ:

- посилення механізмів місцевої демократії;
- розвиток громадянського суспільства України;
- стійкість та згуртованість українського суспільства.

БЕЗОПЛАТНІ ПРАВОВІ КОНСУЛЬТАЦІЇ ОГС:

понад **120**

ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА:

17

ПУБЛІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ПРОСВІТНИЦТВО:

понад 25 публічних заходів, серія семінарів для ОГС у Vcentri Hub: Шевченківський, а також 8 просвітніх заходів про політику стійкості та затверджена НАДС короткострокова програма підвищення кваліфікації «Політика стійкості та соціальна згуртованість».

АНАЛІТИКА:

- підготовлено 5 досліджень, 2 переліки пропозицій до оновлених стратегій регіонального розвитку (Миколаївської та Івано-Франківської областей) та 2 регіональні моніторинги (3 комплексні дослідження та 2 моніторинги «Національної платформи стійкості та згуртованості», [звіт Індексу сталості організацій громадянського суспільства за 2024 рік](#) та [дослідження УНЦПД разом з аналітичною ініціативою War:Observe](#));

- спільно з Міністерством розвитку громад та територій України підготовлено [Методичні рекомендації з розроблення Статуту територіальної громади](#)

- розроблено [інтерактивний дашборд Індексу сталості ОГС з 2014 по 2024 роки](#)

ЗАКОНОДАВЧІ ЗМІНИ:

проадвокатовано 3 закони та 5 рішень КМУ, які покращують середовище функціонування ОГС;

4. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОБОТИ У 2025 РОЦІ

НАПРЯМ

«ПОСИЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ МІСЦЕВОЇ ДЕМОКРАТІЇ»

Упродовж року УНЦПД активно працював в напрямку посилення механізмів громадської участі як на центральному рівні, так і на місцях. Зокрема, в співпраці з Міністерством розвитку громад та територій України, організація включилась в імплементацію Закону України №3703-ІХ «Про народовладдя на рівні місцевого самоврядування» і виступила лідером в напрацюванні Методичних рекомендацій з підготовки Статуту територіальної громади відповідно до новел закону. Крім того, УНЦПД допомагав у створенні оновлених статутів у громадах Тернопільської області та розпочав діяльність зі зміцнення місцевої демократії у Полтавській, Одеській, Запорізькій, Харківській та Дніпропетровській областях.

Проєкт «Запровадження інструментів громадської участі через впровадження ЗУ «Про народовладдя на рівні місцевого самоврядування»

У межах проєкту експерти УНЦПД розробили Методичні рекомендації з розроблення Статуту територіальної громади, направлені на імплементацію норм Закону № 3703-ІХ.

Вони спрямовані не лише на забезпечення вимог законодавства, а й на підтримку громад у створенні ефективних механізмів взаємодії влади та жителів, заснованих на відкритості, підзвітності, партнерстві та довірі. Робота над ними проходила у робочій групі при Мінрегіоні за участі провідних експертів у сфері місцевого самоврядування.

Що містять Методичні рекомендації:

1. Проєкт Статуту територіальної громади та додатки до нього про загальні збори (конференцію) жителів, місцеві ініціативи, громадські слухання, громадське оцінювання.
2. Рекомендації змін до регламенту місцевої ради й положення про постійні комісії.
3. Рекомендації для начальників військових адміністрацій населених пунктів.
4. Рекомендації щодо створення доступних інформаційних матеріалів.

Рекомендації були представлені на [публічному заході](#) за участі народних депутатів, представників органів влади, асоціацій місцевого самоврядування, міжнародних організацій та територіальних громад.

Під час заходу перший заступник голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко наголосив, що статuti для територіальних громад важливі у контексті реформи децентралізації, яка є одним з найбільших досягнень України на шляху до євроінтеграції.

Також він відзначив роботу профільного Міністерства, робочої групи та експертів УНЦПД в розробленні документа. **Ознайомитися з Методичними рекомендаціями можна на сайті [УНЦПД](#).**

Крім цього, заступник міністра розвитку громад та територій Олексій Рябикін відзначив, що рекомендації допоможуть громадам привести свої статuti у відповідність до сучасних стандартів місцевого самоврядування та європейських практик. Окремо він підкреслив значення документа у виконанні індикатора 9.2 Плану України в межах програми Ukraine Facility, що вимагає практичного впровадження норм Закону №3703-IX органами місцевого самоврядування.

Рекомендації підготовлені робочою групою Міністерства розвитку громад та територій України та упорядковані експертами УНЦПД у межах проекту «Повсюдне запровадження новітніх інструментів громадської участі через імплементацію Закону №3703-IX» за підтримки [Міжнародного фонду «Відродження»](#).

Команда УНЦПД продовжує роботу над впровадженням інструментів громадської участі. Так, у грудні 2025 року ми розпочали проект, який включатиме розробку Методичних рекомендацій щодо процедур громадської участі на рівні обласних та районних рад. Проект реалізується УНЦПД за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Проект «Запровадження інструментів місцевої демократії в Тернопільській, Чортківській, Озернянській територіальних громадах, шляхом ухвалення статуту територіальної громади»

Експерти УНЦПД розпочали роботу над оновленням та розробленням статутів трьох громад Тернопільщини – Тернопільської міської, Чортківської міської та Озернянської сільської територіальних громад. Мета цієї діяльності – створити сучасну нормативну основу, яка дозволить жителям активно використовувати інструменти місцевої демократії та ефективно взаємодіяти з органами влади.

Фахівці УНЦПД надавали консультаційну й методичну підтримку громадам, допомагаючи розробити новий статут громади та положення, які регулюють громадські слухання, місцеві ініціативи, загальні збори й громадське оцінювання. Робота включала аналіз чинних документів, розроблення нових положень, супровід громадських обговорень та участь у робочих групах.

Так, у грудні 2025 депутати Озернянської сільської ради одноголосно затвердили Статут громади. Документ підготовлено відповідно до вимог законодавства та рекомендацій Мінрегіону, а також із врахуванням кращих практик місцевої демократії. Перед винесенням на сесію проєкт Статуту пройшов громадське обговорення за участі жителів громади. Експерти УНЦПД супроводжували цей процес на всіх етапах.

Наразі триває розроблення та ухвалення змін до регламенту ради на виконання ЗУ №3703-IX, а також планується навчання для посадових осіб та жителів громади щодо нових механізмів участі в Озернянській громаді. Також команда організації продовжує роботу над розроблення Статуту Тернопільської та Чортківської громад.

Цей проєкт може стати прикладом для інших громад, які лише готуються до оновлення статутів. Проєкт реалізується УНЦПД за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Проєкт «Зміцнення місцевої демократії та інклюзивної участі жителів у процесі вироблення владних рішень на рівні громад і регіонів Півдня та Сходу України»

Експерти організації працюють над посиленням механізмів місцевої демократії та належного врядування у громадах п'яти областей: Полтавської, Одеської, Запорізької, Харківської та Дніпропетровської.

У межах проєкту робота охоплює 15 територіальних громад зазначених областей. Команда УНЦПД співпрацює з місцевими організаціями громадянського суспільства, забезпечуючи їхній експертний супровід та розвиток

спроможності. Зокрема, підтримка зосереджена на посиленні адвокаційних навичок, а також на підготовці та вдосконаленні місцевих нормативно-правових актів, що регулюють механізми громадської участі та взаємодії з органами місцевого самоврядування.

У результаті реалізації проєкту до 2027 року громади отримають оновлені статuti, зручні онлайн-механізми участі, а також нові можливості для ефективного діалогу між владою та жителями. Це сприятиме посиленню демократичного врядування, стійкості громад і довіри жителів до місцевої влади.

Проєкт «Зміцнення місцевої демократії та інклюзивної участі жителів у процесі вироблення владних рішень на рівні громад і регіонів Півдня та Сходу України» став можливим за підтримки Програми MATRA Посольства Королівства Нідерландів в Україні.

Проект «Запровадження шкільного громадського бюджету як дієвої освітньої моделі інтеграції дітей у шкільне середовище та інституційної підтримки освіти»

У грудні 2025 року наша команда розпочала реалізацію проекту, спрямованого на впровадження шкільного громадського бюджету як інструменту, що допомагає дітям інтегруватися у шкільне середовище, відчувати свою причетність до ухвалення рішень та розвивати навички громадянської участі. Йдеться не лише про освітню інновацію, а й про формування довіри, відповідальності та культури участі серед дітей і молоді.

У партнерстві з Міністерством розвитку громад та територій України та Міністерством освіти і науки України команда УНЦПД підготує комплекс методичних рекомендацій для органів місцевого самоврядування та закладів освіти. Ці матеріали дадуть громадам можливість масштабувати шкільний громадський бюджет як сталий механізм участі учнів та як інструмент інституційної підтримки освіти.

Проект реалізується за підтримки Фонду «Аскольд і Дір», що адмініструється ІСАР Єднання в межах проекту «Сильне громадянське суспільство України – рушій реформ і демократії» за фінансування Норвегії та Швеції.

НАПРЯМ

«РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНИ»

Організація продовжує працювати з тематикою розвитку громадянського суспільства в Україні. У рамках напрямку відбулося багато активностей: моніторинг і аналіз законодавства для ОГС, напрацювання пропозицій до нього, адвокаційна діяльність, тематичні дослідження. УНЦПД вже понад 20 років є дже-

релом унікальної експертизи та долучається до вироблення державних рішень щодо розвитку ОГС. Ми віримо, що сильне і спроможне громадянське суспільство є невіддільною частиною європейської інтеграції України і її подальшого демократичного становлення.

Проект «Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства України»

У межах діяльності проекту команда УНЦПД працювала задля зміцнення спроможності громадянського суспільства та забезпечення його самозарадності. Наша організація реалізувала аспект проекту, спрямований на покращення правового середовища для ОГС.

Початок 2025 року ознаменувався ключовою подією – Президент України підписав ЗУ №3703-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо народовладдя на рівні місцевого самоврядування». Упродовж чотирьох років експерти УНЦПД працювали над його підготовкою й подальшою адвокацією в межах цього проекту.

Цей Закон відкриває нові можливості для громадян, та окремо для понад 4,6 млн ВПО, адже завдяки ньому вони прирівнюються до жителів громад та зможуть брати участь у процесі прийняття рішень, впливати на життя громад, де вони проживають. Так само Закон є вагомим кроком на шляху до виконання євроінтеграційних зобов'язань нашої держави – адже у своєму звіті за 2024 рік Єврокомісія надає позитивний висновок Закону та наголошує на необхідності його підписання Президентом. *Детальніше про Закон у [колонці](#) для «Української правди» та [етері](#) «Суспільне.Новини».*

Також у січні УНЦПД провів [семінар](#) для ОГС Житомирської області, присвячений новітнім гуманітарної допомоги. Під час заходу ознайомили представників благодійних фондів, волонтерських організацій та органів місцевого самоврядування ознайомили із ключовими законодавчими змінами, що впливають на їхню діяльність та отримали практичні рекомендації щодо їх застосування в умовах воєнного стану.

Після цього етапу на початку 2025 році проєкт було завершено, водночас його реалізація залишила значні сталі результати для сектору.

З 2019 року УНЦПД надав понад 1200 безоплатних правових консультацій громадським

організаціям через «Гарячу лінію правової допомоги ОГС» та електронні звернення, провів понад 30 тренінгів та розробив сотні інформаційних та роз'яснювальних матеріалів для ОГС та активістів.

Важливим аспектом роботи була превенція ухвалення обмежувального законодавства щодо громадянського суспільства. Завдяки системному моніторингу УНЦПД та партнерів було зупинено ухвалення низки законодавчих ініціатив, у тому числі про лобізм (№ 3059, 3059-1, 3059-2, 3059-3) на початку 2021 року.

Проєкт також сприяв ухваленню та імplementації системних рішень у сфері місцевої демократії, публічних консультацій, оподаткування благодійної діяльності, гуманітарної

допомоги та державного фінансування ОГС. Серед ключових результатів: ЗУ № 4254 «Про публічні консультації в Україні», ЗУ «Про внесення змін до деяких законів України щодо ввезення, обліку, розподілу гуманітарної допомоги, особливостей оподаткування відповідних операцій та подання звітності», Постанова КМУ «Про внесення до деяких постанов КМУ змін щодо реєстрації та обліку гуманітарної допомоги та її отримувачів у період воєнного стану» тощо.

Також за участі експертів УНЦПД були напрацьовані – Карта правових реформ для ОГС в Україні, Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства на 2021–2026 роки, а також плани її виконання.

Проєкт реалізовувався ІСАР Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку.

Проект «Барометр ОГС: покращення процесів надання гуманітарної допомоги»

Щоб глибше зрозуміти стан та виклики, з якими стикається громадський сектор в Україні, УНЦПД у межах проекту «Барометр ОГС» здійснював системний аналіз правового поля та практик його застосування. Оцінювання охоплювало 11 індикаторів і 30 стандартів, що дозволяло відстежувати зміни, виявляти проблеми та визначати напрями для удосконалення середовища діяльності ОГС.

На основі зібраних даних щороку експерти організації готували аналітичний звіт з оглядом ключових тенденцій, висновками та практичними рекомендаціями щодо покращення умов роботи організацій громадянського суспільства.

Проект реалізовувався в рамках роботи Хабу Барометру ОГС в Україні (коаліції провідних організацій країн Східного партнерства, що просувають реформи для покращення діяльності ОГС) за підтримки Європейського центру некомерційного права (ECNL) та фінансування Європейського Союзу.

У 2025 році команда УНЦПД зосередилась на вивченні та адвокації кращих практик у сфері гуманітарної допомоги. У межах роботи експерти організації провели опитування та фокус-групи за участю представників громадських та благодійних організацій, які отримують гуманітарну допомогу від міжнародних організацій-надавачів допомоги та органів влади.

За їх результатами розробили [Концепцію вдосконалення Автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги \(АС ГД\)](#). Документ охоплює ключові проблеми та виклики, з якими стикаються ОГС-отримувачі гуманітарної допомоги, міжнародні донорські організації, які надають допомогу в Україні, та органи державної влади, відповідальні за адміністрування АС ГД.

Експерти організації, проаналізувавши отримані дані та чинне законодавство, запропонували можливі шляхи вдосконалення Автоматизованої системи гуманітарної допомоги, які презентували на [публічному заході](#).

Розроблена Концепція передбачає поетапне впровадження змін, що дозволить суттєво зменшити адміністративне навантаження, пришвидшити логістику та посилити ефективність державного контролю.

Крім того, в рамках проекту УНЦПД взяв участь в міжнародному заході «CSO Meter Civil Society Days 2025» в Брюсселі, організованим Європейським центром некомерційного права. Обговорення стосувалося викликів для громадянського суспільства в умовах війни, політичної нестабільності та гібридних загроз. Подія зібрала представників громадських організацій з країн Східного партнерства, які стали ініціаторами демократичних реформ. Вони обговорили роль ОГС у зміцненні безпеки, згуртованості, захисту прав людини, ділилися практиками адвокації, співпраці та взаємодії з громадами.

Адвокація змін у сфері гуманітарної допомоги: ключові результати

Упродовж 2025 року УНЦПД спільно з партнерами зосереджувався на адвокації змін до законодавства та підзаконних актів, спрямованих на спрощення гуманітарного реагування та усунення системних бар'єрів у діяльності організацій громадянського суспільства.

Також за участі експертів УНЦПД було підготовлено та проадвокатовано закон №4608 щодо внесення змін до Закону України «Про гуманітарну допомогу». Прийняття цього рішення створює додаткові можливості для оперативного гуманітарного реагування та підвищує спроможність ОГС надавати допомогу постраждалим від війни.

Закон передбачає надання громадським і благодійним організаціям права ввозити гуманітарні транспортні засоби для здійснення статутної та гуманітарної діяльності. Водночас використання таких автомобілів дозволяється виключно для гуманітарного реагування, зокрема для доставки допомоги, евакуації та надання соціальних послуг, із чіткою заборонаю їх комерційного використання. Застосування цих норм поширюється лише на верифіковані організації, що зменшує ризики зловживань і водночас спрощує доступ до необхідних ресурсів для ефективної роботи в умовах війни.

Зазначені зміни сприяли зменшенню адміністративних та фінансових бар'єрів для організацій громадянського суспільства та підвищили ефективність гуманітарного реагування в умовах воєнного стану.

Крім того, УНЦПД долучився до підготовки та ухвалення Закону №4505, яким внесли зміни до Податкового кодексу України та скасували податок на додану вартість на соціальні послуги, які надавалися ОГС. Це дозволяє забезпечити єдиний податковий режим для всіх надавачів соціальних послуг незалежно від організаційно-правової форми.

За участі експертів УНЦПД також було підготовлено та проадвокатовано Постанову Кабінету Міністрів України №550. Документ враховує численні запити військових, волонтерських, громадських і благодійних організацій – і дозволяє спростити процедури, які раніше затримували передачу авто тим, хто її найбільше потребує. Детальніше про правила реєстрації гуманітарних автівок у наших [інфографіках](#).

Окрім цього, за підтримки УНЦПД були внесені зміни до Постанови КМУ №112, якими розширено перелік товарів і послуг благодійної допомоги, що передаються без оподаткування податком на доходи фізичних осіб та військовим збором особам, які постраждали внаслідок війни.

Проєкт «Краще законодавство для реєстрації і діяльності громадських організацій»

Одним із ключових пріоритетів УНЦПД є адвокатування сприятливого законодавства державної політики для розвитку громадянського суспільства. Саме тому в межах цього проєкту наша команда працює над покращенням правового середовища для ОГС шляхом спрощення процедур державної реєстрації ГО, запровадження цифрових послуг, інформування про законодавчі зміни та надання правових консультацій.

Вагомими досягненнями року стали ухвалення Постанови Кабінету Міністрів України №460 «Про реалізацію експериментального проєкту щодо забезпечення можливості діяльності громадської організації на підставі модельного статуту» та скасування ПДВ на соціальні послуги які надають ОГС, через підписання Закону №4505.

Постанова КМУ №460 запроваджує експериментальний механізм онлайн-реєстрації громадських організацій на основі модельного статуту через портал «Дія», що дасть можливість громадянам реєструвати громадську організацію за кілька хвилин. Детальніше про рішення читайте у [колонці](#) для «Детектор медіа».

Протягом 2025 року експерти УНЦПД здійснювали активні консультації з Міністерством юстиції України і Комітетом ВРУ з питань правової політики і супроводжували підготовку до другого читання законопроекту №8084 «Про внесення змін до деяких законів України щодо унормування діяльності та державної реєстрації громадських організацій». Профільний Комітет затвердив редакцію законопроекту №8084 і рекомендував Верховній Раді ухвалити законопроект в цілому.

Загалом законопроект №8084, робота над яким триває з 2021 року, спрямований на суттєве спрощення процедур створення та реєстрації громадських організацій. Документ запроваджує можливість онлайн-реєстрації ГО на основі модельного статуту, що дозволяє громадським ініціативам швидко набутти правосуб'єктності без значних фінансових і часових витрат, водночас зберігаючи право організацій розробляти власні статuti відповідно до специфіки діяльності.

Також законопроект передбачає можливість спільного заснування ГО фізичними та юридичними особами, що відкриває нові можливості для мережування, створення коаліцій і реалізації масштабних гуманітарних та соціальних проєктів.

Окрему практичну цінність він має для внутрішньо переміщених осіб і ініціативних груп у громадах, оскільки дистанційні та спрощені процедури реєстрації дозволяють легалізувати діяльність без прив'язки до місця проживання та паперової бюрократії.

Крім цього, документ спрямований на приведення законодавства України у відповідність до європейських стандартів свободи об'єднання, мінімізує адміністративні бар'єри для діяльності ОГС та зменшує ризики вибіркового застосування реєстраційних процедур.

Ухвалення змін до закону «Про громадські об'єднання» (законопроект №8084) принесуть для громадян наступні позитивні зміни: скорочення терміну реєстрації до 24 годин, легалізація права на онлайн реєстрацію на постійній основі, поширення права реєструвати ГО на нотаріусів і ЦНАП, скасування обов'язкової реєстрації символіки ГО та інші.

Експерти УНЦПД брали активну участь у підготовці та адвокації цих рішень: від роботи над його текстом до консультацій, роз'яснень і залучення партнерів.

Також у рамках проєкту функціонує «Гаряча лінія з питань реєстрації ОГС». Упродовж року наші експерти надали понад 120 безоплатних правових консультацій громадським діячам. Найчастіше представники ОГС звертались з питань:

- реєстрації громадських і благодійних організацій;
- внесення змін до статутів та установчих документів;
- оподаткування діяльності ГО.

Ще одним важливим напрямом став моніторинг і аналіз змін у законодавстві, що впливають на діяльність ОГС. УНЦПД підготував та поширив 9 законодавчих дайджестів. Вони стали практичним інструментом для розуміння актуальних законодавчих змін, оцінки їхнього впливу на діяльність ОГС та ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.

Крім цього, у межах проєкту була проведена серія семінарів для ОГС Київщини, присвячених законодавчим новаціям у сфері соціальних послуг, які впливають на діяльність громадських та благодійних організацій.

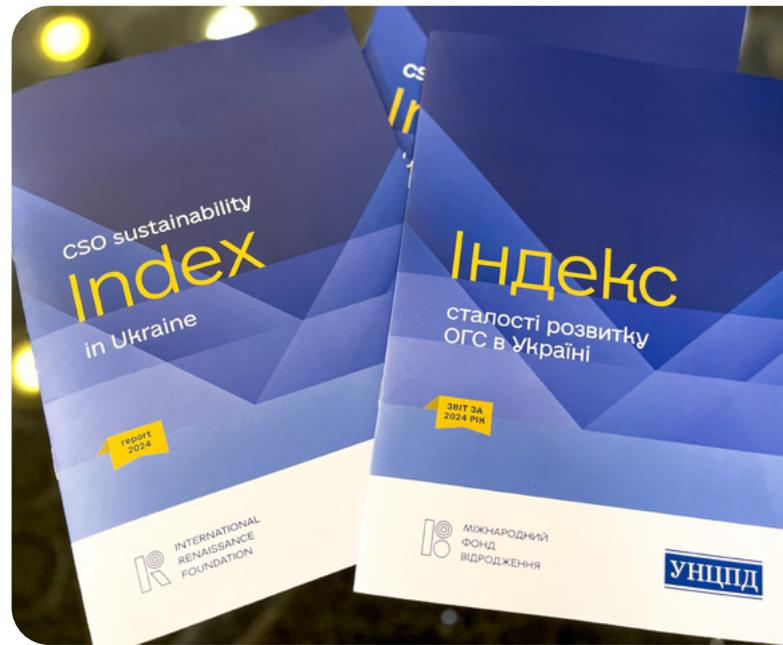
Проєкт «Краще законодавство для реєстрації і діяльності громадських організацій» реалізується УНЦПД за підтримки Фонду «Аскольд і Дір», що адмініструється ІСАР Єднання в межах проєкту «Сильне громадянське суспільство України – рушій реформ і демократії» за фінансування Норвегії та Швеції.

Проект «Індекс сталості організацій громадянського суспільства в Україні»

УНЦПД з 2017 року є виконавцем звіту Індексу в Україні та здійснює оцінку ключових аспектів розвитку громадянського суспільства. Аналіз проводиться за сімома показниками життєздатності сектору: правове середовище, організаційна спроможність, фінансова стійкість, адвокація, надання послуг, секторальна інфраструктура, публічний імідж.

Дослідження ґрунтуються на комплексному аналізі з використанням як кількісних, так і якісних методів. Результати Індексу є важливим орієнтиром для органів влади, донорських і міжнародних організацій, ОГС та академічної спільноти. Вони дозволяють відстежувати динаміку розвитку громадянського суспільства, визначати ключові тенденції та ухвалювати обґрунтовані рішення у сфері підтримки ОГС.

За результатами дослідження у 2024 році загальний показник Індексу сталості організацій громадянського суспільства (CSOSI) в Україні склав 3,0 бала, що відповідає рівню попереднього року (детальніше в матеріалі медіа [«Рубрика»](#) та [«Укрінформ»](#)).

Також окремі компоненти продемонстрували позитивну динаміку, зокрема, показник правового середовища покращився на 0,1 бала, а рівень адвокації був оцінений у 2,1 бала, що також на 0,1 бала вище, ніж у 2023 році. **Детальний аналіз представлено у повному звіті.**

Ці результати команда УНЦПД представила під час [публічної презентації](#) щорічного звіту, підготовленого за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

У межах презентації команда УНЦПД також представила інтерактивний дашборд Індексу сталості ОГС, створений для зручної візуалізації змін у громадському секторі з 2014 по 2024 роки. Дашборд поєднує дані досліджень УНЦПД (2018–2024) та матеріали «CSO Sustainability Index Explorer» (2014–2017), що робить інформацію системною, доступною та практичною для аналізу. Ознайомитися з детальним аналізом змін, які пройшов громадський сектор з 2014 по 2024 роки можна у матеріалі для «Детектор медіа» та у підсумках з публічної дискусії «Громадянське суспільство України: від кризи до стійкості», яку висвітлює медіа Zmina.

Наразі триває робота над дослідженням Індексу сталості організацій громадянського суспільства у 2025 році.

Проект «Посилення аналітичної спроможності у сфері досліджень громадянського суспільства»

У межах проекту команда УНЦПД системно посилює професійний рівень та аналітичні компетенції у сфері проведення досліджень, підготовки аналітичних матеріалів і грантових заявок з метою зміцнення організаційної сталості.

Упродовж року члени команди пройшли навчання з інституційного розвитку «Сила адаптації: стратегія, ресурси та MEAL-підходи для стійких організацій» та тренінг з посилення експертизи у сфері якісних досліджень, зокрема у проведенні фокус-груп та інтерв'ю. У межах дводенного тренінгу команда поглибила знання щодо повного циклу підготовки та проведення якісних досліджень: від формування гіпотез і вибору методів збору даних до роботи з вибіркою, організації польового етапу та аналізу отриманих результатів.

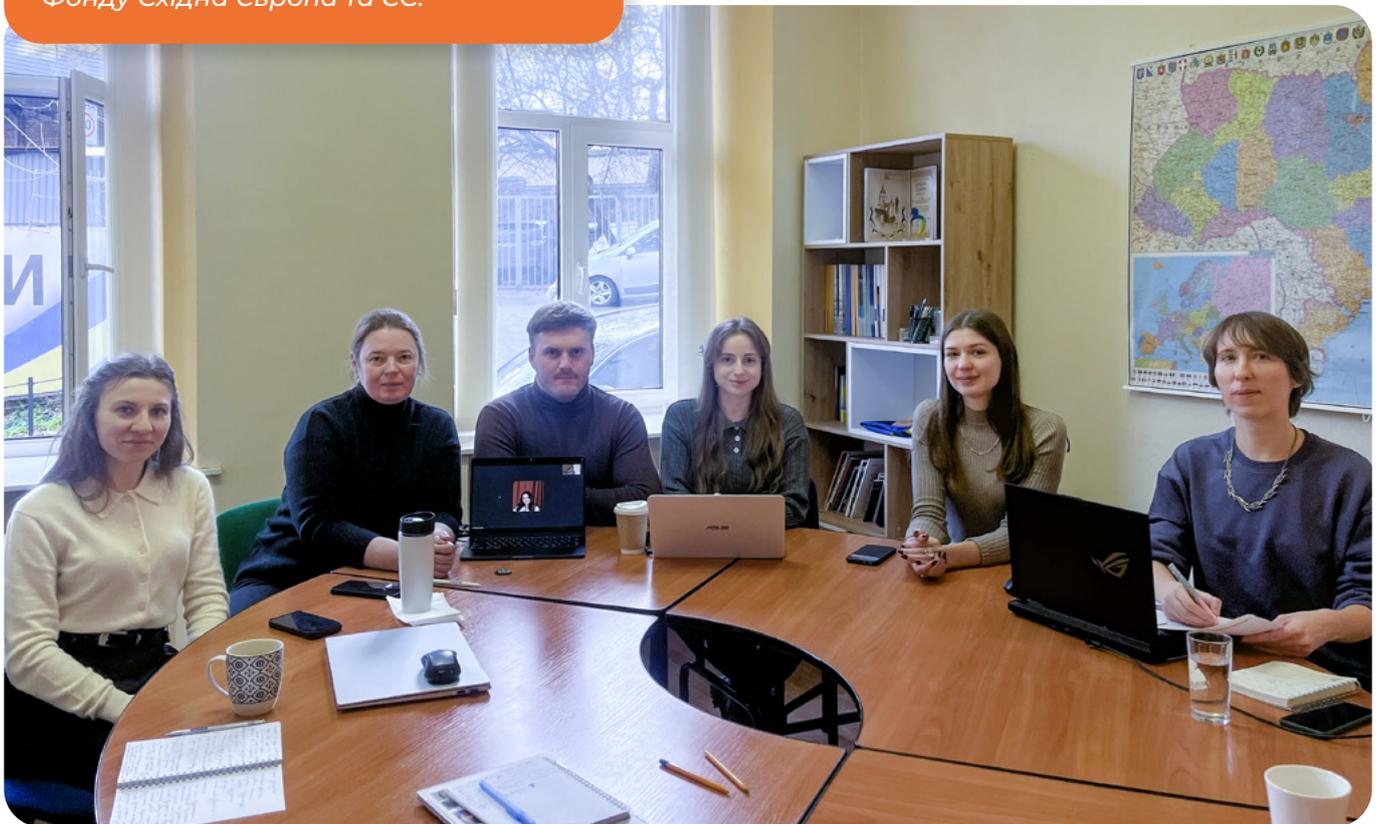

Практичними результатами проєкту стала підготовка чотирьох аналітичних матеріалів:

- аналізу законопроектів [№14056](#) та [№14057](#) про оновлення першої та другої книги Цивільного кодексу;
- аналізу наказу Міністерства юстиції України про відновлення відкритих даних ЄДР;
- аналізу законопроекту [№14276](#), який пропонує зміни до законодавства щодо меценатської діяльності у сфері культури.

Наразі команда УНЦПД продовжує роботу над підвищенням аналітичної спроможності, підготовкою нових досліджень і розвитком внутрішніх процесів для забезпечення довгострокової інституційної стійкості організації.

Інституційну підтримку діяльності УНЦПД здійснює Фонд Східна Європа у межах проєкту «Фенікс: Сила спільнот» за підтримки Європейського Союзу. Зміст створених матеріалів є виключною відповідальністю УНЦПД та не обов'язково відображає позицію Фонду Східна Європа та ЄС.

«СТІЙКІСТЬ ТА ЗГУРТОВАНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА»

УНЦПД продовжив впроваджувати принципи стійкості та згуртованості українського суспільства в рамках співпраці з Національною платформою стійкості та згуртованості. Ініціатива працювала над імплементацією засад плану реалізації Концепції забезпечення національної системи стійкості, проводила регіональний аналіз ризиків суспільної стійкості та згуртованості, діалогові заходи в столиці та регіонах, готувала тематичні дослідження та моніторингові звіти.

Проект «Національна платформа стійкості та згуртованості»

Проект є ініціативою, спрямованою на посилення єдності українського суспільства та держави, а також на формування ефективних механізмів реагування на сучасні безпекові, соціальні й політичні виклики.

Платформу було засновано у 2018 році під назвою Національна платформа «Діалог про мир та безпечну реінтеграцію». На початку 2022 року, у відповідь на повномасштабне вторгнення росії та кардинальні зміни у безпековому середовищі України, ініціатива була концептуально переосмислена та трансформована в Національну платформу стійкості та згуртованості.

Упродовж 2025 року експерти Нацплатформи провели три комплексні дослідження та два регіональні моніторинги:

- результати соціологічного дослідження у форматі омнібуса [«Основні складові стійкості українського суспільства під час тривалої війни \(динаміка показників за 2025 і 2024 роки\)»](#);
- [«Компенсації за житло, зруйноване чи пошкоджене внаслідок російсько-української війни \(національний і міжнародний виміри\)»](#);
- [«Інформаційна прозорість як чинник згуртованості: результати дослідження 73 громад Львівської області»](#);
- регіональні моніторинги «Стійкість та згуртованість українського суспільства під час війни» ([випуск 13](#) та [випуск 14](#)).

Також експерти Нацплатформи додали пропозиції щодо зміцнення стійкості до оновлених стратегій розвитку Миколаївської та Івано-Франківської областей на 2021-2027 роки.

Крім того, Національна платформа в співпраці з фінською організацією Inklus провела пілотну оцінку ризиків у Одеській, Херсонській, Миколаївській, Запорізькій та Харківській областях, залучивши 88 експертів до оцінювання. Основним фокусом стала суспільна стійкість та згуртованість. Таким чином Нацплатформа намагалася виявити сильні та слабкі точки взаємодії між суспільними акторами на регіональному рівні.

У фокусі оцінки були наступні виміри:

1. соціальна згуртованість;
2. безпека;
3. інфраструктура місця проживання;
4. стійке і залучене управління;
5. інформаційний простір.

У результаті оцінки було виявлено, що з-поміж 60 загроз, наданих для оцінювання, менше як половина (41,6 %) належить до зони критичного і високого ступеня ризику (відповідно 3 і 22), трохи більше як половина (51,6 %) вважається ризиками помірною ступеня (31) і лише 4 (6,6 %) – низького. Три критичні ступені ризику в кожній із п'яти областей стосуються *соціальної стабільності, стану інфраструктури та антикризової готовності*. Результати оцінки ризиків були представлені представникам обласних військових адміністрацій та громадянського суспільства, а також національним стейкхолдерам.

Крім цього, УНЦПД разом з Національною платформою стійкості та згуртованості провели 8 просвітніх та навчальних заходів щодо основ стійкості, зокрема для університетської спільноти Львівського державного університету внутрішніх справ, Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, Одеського державного університету внутрішніх справ та Одеського національного університету ім. І.І.Мечникова тощо. До того ж у 2025 році провели школу стійкості та згуртованості для

Асоціації ОМС «Львівська агломерація» на виконання одного з проєктів плану заходів з реалізації у 2025-2027 роках Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років.

Одним з вагомих досягнень у рамках Нацплатформи стало погодження Національним агентством України з питань державної служби короткострокової програми підвищення кваліфікації «Політика стійкості та соціальна згуртованість» для державних службовців (наказ НАДС від 29.08.2025 № 118-25).

Також Український незалежний центр політичних досліджень та Національна платформа стійкості та згуртованості стали одними з партнерів форуму Ukrainian Resilience Week 2025, що відбувся у Львові. Вони взяли активну участь у дискусіях про стійкість громад, оцінку ризиків, політику пам'яті та роль громадян у забезпеченні стійкості під час війни.

Загалом у 2025 році Нацплатформою було організовано понад 20 публічних заходів онлайн та офлайн форматах. Під час цих подій обговорювалися ключові виклики стійкості та чинники суспільної згуртованості на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Ініціатива фінансується ЄС в рамках проекту «Підтримка стійкості України та європейської безпеки шляхом діалогу» й імплементується Українським незалежним центром політичних досліджень.

5. КЛЮЧОВІ КОМУНІКАЦІЙНІ РЕЗУЛЬТАТИ

У 2025 році комунікаційна діяльність УНЦПД була спрямована на поширення аналітики та експертних позицій організації, роз'яснення законодавчих змін і адвокацію демократичних рішень.

Основними аудиторіями стали ОГС, органи державної влади та місцевого самоврядування, міжнародні партнери, донори, медіа й експертне середовище, волонтери. Комунікація здійснювалася через власні цифрові канали без використання платної реклами, публічні заходи та медіависвітлення з метою підвищення обізнаності про законодавчі новації для ОГС.

ОХОПЛЕННЯ У СОЦМЕРЕЖАХ

понад **500 000**

ПЕРЕГЛЯДИ САЙТУ

понад **300 000**

ПУБЛІКАЦІЇ ТА ЗГADКИ В МЕДІА

200+

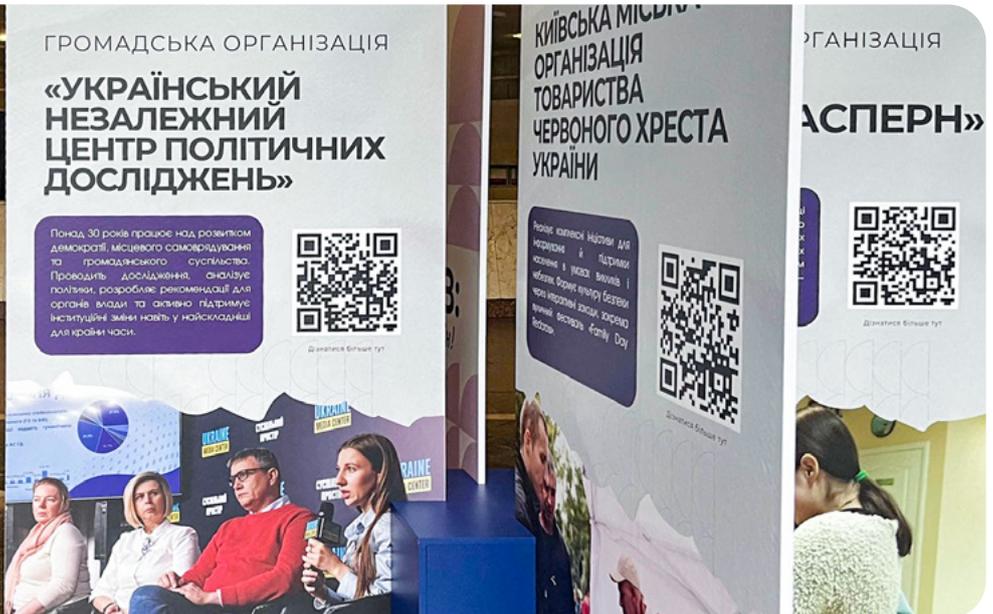
Визнання експертизи УНЦПД КМДА – організація увійшла до списку переможців премії «ТОП-100»

Інтерактивний дашборд Індексу сталості ОГС – інструмент адвокації політик і рішень, спрямованих на розвиток та зміцнення ОГС

Представлення в інформаційному проєкті «ТУТ І ЗАРАЗ: ОБ'ЄДНАНІ ДЛЯ ЗМІН»

6. ФІНАНСОВІ ПОКАЗНИКИ

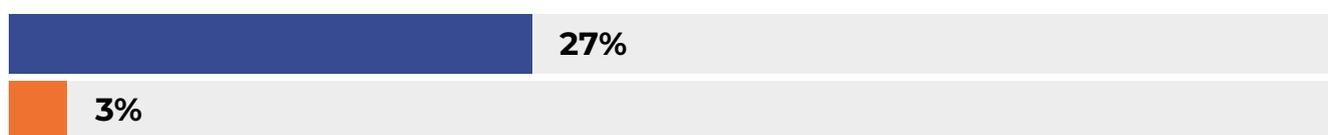
Витрати організації у 2025 році становили 19 604 287,17 гривень (приблизно 464 460 доларів США), при цьому надходження – 33 726 453,65 гривень (приблизно 799 040 доларів США).

РОЗПОДІЛ ПО ДОНОРАХ

ІСАР ЄДНАННЯ (ФОНД «АСКОЛЬД І ДІР»)

МАТРА

ФОНД «СХІДНА ЄВРОПА»

МІЖНАРОДНИЙ ФОНД «ВІДРОДЖЕННЯ»

ECNL

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

USAID

надходження у 2025 році

витрати у 2025 році

7. ПАРТНЕРИ ОРГАНІЗАЦІЇ

Головними джерелами фінансування організації є кошти країн ЄС, надані у вигляді грантів на реалізацію проєктів. Ми дуже вдячні їм за підтримку демократії та громадянського суспільства в Україні. Висловлюємо вдячність Міжнародному Фонду «Відродження», Ініціативному центру сприяння активності та розвитку громадського почину «Єднання», Міжнародній благодійній організації «Фонд Східна Європа», Програмі MATRA Посольства Королівства Нідерландів в Україні за підтримку низки проєктів організації.

Ми цінуємо співпрацю з нашими партнерами та готуємось до нових спільних проєктів: Європейський центр некомерційного права, СМІ – Фонд миру імені Мартті Ахтісаарі, Українська Гельсінська спілка з прав людини, Коаліція «Реанімаційний Пакет Реформ», Національний інститут стратегічних досліджень, Організація з безпеки і співробітництва в Європі.

Також ми вдячні за плідну співпрацю Верховній Раді України, Офісу Президента, Міністерству розвитку громад та територій, Міністерству соціальної політики, Міністерству юстиції, Представництву Президента України в Автономній Республіці Крим, Урядовому офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України, Департаменту суспільних комунікацій Київської міської державної адміністрації, обласним військовим адміністраціям, Управлінню з питань цифрового розвитку Львівської ОВА, а також міжнародним представництвам в Україні.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Український незалежний центр
політичних досліджень

Ukrainian Center for Independent
Political Research

 www.ucipr.org.ua/ua

 ucipr@ucipr.org.ua

 [Facebook](#)

 [Linkedin](#)